

L'estat de la desunió

Aixecar els ànims a Europa s'ha tornat una feina gairebé impossible. Juncker ni ho va intentar.

© The Economist

Avui dia ningú defensa Europa, diuen els seus partidaris, que cada cop són menys. Els líders nacionals no diuen res de les parts de la Unió Europea que els agraden i s'enrabien amb les que no. Als euroescèptics se'ls dona via lliure per descarregar la seva fúria populista. Els avantatges de la integració europea –viatjar i treballar lliurement; el comerç i la inversió transfronterera; les subvencions per a zones pobres– queden oblidats i enterrats. I els reptes es magnifiquen i es manipulen.

Això deixa els líders de les institucions de la Unió Europea sols defensant el seu accidentat projecte. Així, aquesta setmana un servidor va pujar al tren de la bicoca cap a Estrasburg per veure Jean-Claude Juncker, president de la Comissió Europea (el braç executiu de la UE), pronunciar el seu discurs sobre "l'estat de la unió" al Parlament Europeu. El discurs anual, un acudit inventat fa uns quants anys, presenta el més semblant que té la UE a un president fent el fanfarró davant del més semblant que té la UE a un parlament. Per benintencionat que sigui, aquest succedani de control polític és

inadequat per a un temps de crisi. En els seus discursos al Congrés, els presidents nord-americans normalment proclamen la força de la unió en arengues emocionants entremig de rondes d'aplaudiments abundants. Aquesta opció no era factible per a Juncker. Brussel·les està en una situació compromesa; els euroescèptics, molts d'ells a dins de la cambra a què Juncker s'adreçava, busquen no tan sols la derrota de la cambra sinó la seva destrucció. Amb por d'inflamar encara més les divisions europees, els funcionaris de la UE van informar els periodistes que les consignes d'aquest any serien humilitat i unitat, que reforçarien l'atenció constant en qüestions que afecten "la gent normal".

Quedaven fora, doncs, les qüestions polèmiques del discurs de l'any passat, com la gestió dels refugiats. El *Brexit*, un tema en què les opinions de Juncker no sempre han sigut benvingudes, a penes va ser esmentat. Al seu lloc hi va haver un grapat de propostes moderades, entre elles fons per a la inversió i per a la recerca en defensa, i l'oferiment de wifi gratuït per a tots els centres de població cap al 2020. I es va prometre un fons de desenvolupament de 44.000 milions d'euros per a l'Àfrica, una tàctica per allunyar els migrants econòmics

de les costes europees (si bé la recerca suggereix que podria tenir l'efecte oposat). Durant un discurs que a vegades s'inclinava més cap a les pors europees que cap a les seves aspiracions, Juncker va prometre una infinitat de formes de "protecció": del terrorisme, de la globalització, de les corporacions i de la competència. Els entusiastes d'Europa van aplaudir l'ambició. Els escèptics van afirmar que no s'havia après la lliçó del *Brexit*.

El primer problema de Juncker és al seu entorn. La càrrega de la segona seu del Parlament Europeu –l'absurditat de fer traslladar els parlamentaris i el seu seguici de Brussel·les a Estrasburg un cop al mes, amb un cost anual de 114 milions d'euros– no passa desapercibuda per familiar que sigui. Mentrestant, les enraonies dels bars i restaurants d'Estrasburg se centraven en la qüestió obscura de si Martin Schulz, president del Parlament, mantindria el càrrec un cop expirés la legislatura al gener, cosa que violaria l'acord parlamentari sobre la distribució dels alts càrrecs entre els partits. Els misteris institucionals són frustrants per als líders que intenten defensar la rellevància de la UE, però així és com funciona.

Jean Claude Juncker va prometre "protecció", wifi i ajudes a l'Àfrica, i va evitar el *Brexit*.

militars de la UE, una proposta franco-alemanya promocionada al discurs de Juncker. També van declarar la importància del control de les fronteres externes de la UE. Però en aspectes més substancials com les normatives d'asil o la integració de l'eurozona, l'acord sembla més esquiú que mai.

L'esperança contra l'experiència

No passa res, diuen els optimistes: això és el començament d'un "període de reflexió" que culminarà, el març vinent, amb un conjunt de noves iniciatives, quan la UE celebrarà el seixantè aniversari del Tractat de Roma, el seu document fundacional. El columnista que us parla espera que se li perdoni el seu escepticisme. La UE està entre l'espasa i la paret. Els seus líders institucionals són massa dèbils per combatre la seva crisi; els caps de govern veuen pocs avantatges a defensar-ne els èxits i tenen molts desacords. Les eleccions austríaques, holandeses i franceses dels mesos vinents posaran a prova encara més l'estat d'ànim. És revelador que avui els defensors més acèrrims són fora les seves fronteres, com demostren una visita a Ucraïna o Geòrgia. (A Brussel·les molts encara es desmaïen recordant l'emocionant defensa de la integració europea que va fer Barack Obama en una fira de comerç alemanya a l'abril.)

Amb el temps, això podria canviar. Els beneficis de la UE començaran a ser palpables als estats de l'est que tenen fòbia als refugiats si les seves subvencions es veuen amenaçades en les pròximes rondes de negociacions pressupostàries. Els membres europeus potser es despertaran de la inacció quan els toqui la propera crisi. Però si l'intent fallit de mantenir el Regne Unit dintre la UE ha d'aportar cap lliçó, és que uns anys de guerra de desgast desenfrenada poden tenir unes conseqüències nefastes. Els líders europeus que afronten revoltes als seus països farien bé d'escoltar. Segur que Juncker hi estaria d'acord. ●

Traducció d'Arnau Figueras

Tanmateix, les dificultats de Juncker van més enllà d'edificis i institucions. L'autoritat de la comissió ha caigut els últims anys a mesura que els governs han reforçat el control del seu Tresor i els seus territoris. Quina inspiració pot oferir el cap de la comissió? Si promets massa, hauràs d'afrontar acusacions d'extralimitacions imperials (i irritaràs els governs). Si dius massa poc, t'atacaran per complent. A la UE, amb la seva dispersió de poder i les seves jerarquies incertes, el punt de mira només es posa en la impotència dels alts càrrecs. Les faccions cansades de Juncker i el seu discurs, a vegades vacil·lant, posen de manifest la sagnia de poder de la institució que representa.

Els observadors intel·ligents recomanaven ignorar Estrasburg i centrar l'atenció a Bratislava, on els caps de govern de la UE (excepte Theresa May, primera ministra britànica) es van trobar la setmana passada per esbossar el seu futur post-*Brexit*. Temps enrere hi havia l'esperança que els 27 poguessin avançar amb valentia cap al territori inexplorat de la integració. Aquelles esperances s'han diluït a mesura que es reforcen les diferències. Els líders poden trobar punts d'acord en qüestions com un quarter general únic per a les missions

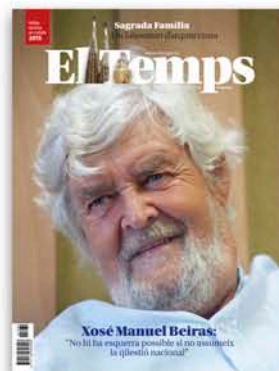
El Temps

Nova maqueta

Nous opinants

Nou format

Nou Temps

Ja al teu quiosc

Per fer-te
subscriber entra a
www.eltamps.cat
escriu-nos a
[subscriptions@
eltamps.cat](mailto:subscriptions@eltamps.cat)
o telefona al
902131025.

Us atndrem de
9.00 a 14.00 hores